

Даниял кітабы — Жиырма бесінші саны

Бабылдың құлдырауының ашылуы: Набуходоносордан Белшазарға дейінгі пайғамбарлық үзінді

Jeff Pippenger

2023-12-20

Бесінші тараудағы Белшазардың құлауы төртінші тараудағы Набуходоносордың құлауымен алдын ала бейнеленген еді.

«Бабылдың соңғы әміршісіне де, оның алғашқысына бейнелі түрде қалай болса, солай, Құдайдың Күзетушісінің үкімі келді: “Уа, патша,... саған айтылуда: патшалық сенен алынды”» (Даниял 4:31). Пайғамбарлар мен Патшалар, 533.

Набуходоносор жетпіс жыл билік еткен патшалықтың басталуын, ал Белшазар оның аяқталуын білдіреді; сондықтан олар Аян кітабының он үшінші тарауындағы жер аңының (Америка Құрама Штаттарының) билігін бейнеледі, ол Тир жезөкшесі (папалық) ұмытылған уақытта билік етуге тиіс еді.

Сол күні Тир жетпіс жыл бойы, бір патшаның күндеріндей мерзімге, ұмыт болады; жетпіс жылдың соңында Тир жезөкше сияқты ән салады. Ишая 23:15.

Сондықтан Набуходоносор Америка Құрама Штаттарының басталуын, ал Белшазар Америка Құрама Штаттарының аяқталуын бейнелейді. Набуходоносор республикалық мүйіздің басталуын және протестанттық мүйіздің басталуын бейнелейді. Белшазар республикалық және протестанттық мүйіздің аяқталуын бейнелейді.

Набуходоносорға келген жаза «жеті уақыт» болды. Набуходоносордың екі мың бес жүз жиырма күн бойы аң сияқты өмір сүргені туралы оқиғаны Уильям Миллер Леуіліктер кітабының жиырма алтыншы тарауындағы «жеті уақытты» қолдануда пайдаланды, бірақ ол Белшазардың сот үкімінде бейнеленген екі мың бес жүз жиырма санын қарастырған жоқ.

Міне, жазылған жазу мынау: МЕНЕ, МЕНЕ, ТЕКЕЛ, УФАРСИН. Мұның мағынасы мынадай: МЕНЕ — Құдай сенің патшалығыңның күндерін санап, оны аяқтады. ТЕКЕЛ — сен таразыға тартылып, кем болып табылдың. ПЕРЕС — сенің патшалығың бөлініп, мидиялықтар мен парсыларға берілді. Даниял 5:25–28.

Даниял қабырғадағы құпия жазуға берген түсіндірмеден тыс, “мене” және “текел” деген сөздер салмақ өлшемін білдіреді, сондай-ақ бұл сөздер тиынның белгілі бір құнын да білдіреді (Мысырдан шығу 30:13, Езекиел 45:12). Бір “мене” — елу шекел, немесе бір мың гера. Сондықтан “мене, мене” екі мың гераға тең. Бір “текел” — жиырма гера. Демек, “мене, мене, текел” екі мың жиырма гераға тең. “Уфарсин” “бөлу” дегенді білдіреді, сондықтан ол бір “мененің” жартысын білдіреді және бес жүз гераны көрсетеді. Біріктірілгенде, олар екі мың бес жүз жиырма деген жиынтықты білдіреді.

Уайт әпкенің соңғы сілтемесі Белшазардың Набуходоносормен нышандалғанын көрсетеді, бірақ ол бұдан да нақтырақ түрде олардың екеуіне ортақ сотты ерекше атап өтеді, әрі екі сот та Леуіліктер кітабының жиырма алтыншы тарауындағы «жеті уақыттың» рәмізі ретінде бейнеленген. Жазбаларда Леуіліктер кітабының жиырма алтыншы тарауындағы «жеті уақытты» білдіру үшін қолданылатын бірнеше термин бар. Еремия оны Құдайдың қаһары ретінде бейнелейді.

Жаратқан Ие Сион қызын Өз қаһарында бұлтпен қаптап, Израилдің көркін көктен жерге құлатты, қаһарланған күні Өзінің табан тірер орнын да есіне алмады! Жаратқан Ие Жақыптың барлық қоныстарын жалмап қойды, аямай, Яһуда қызының берік камалдарын ашуымен құлатты; оларды жермен-жексен етті; патшалықты да, оның әмірлерін де арамдады. Ол Өзінің жалынды қаһарында Израилдің бүкіл мүйізін шауып тастады; дұшпанның алдында оң қолын кейін тартты, әрі айнала жұтып жіберетін лапылдаған оттай Жақыпқа қарсы өртенді. Ол садағын жаудай керді; оң қолымен қарсылас тәрізді тұрды да, Сион қызының шатыры ішіндегі көзге сүйкімдінің бәрін қырды; қаһарын оттай төкті. Жаратқан Ие жау секілді болды: Ол Израилді жалмап қойды, оның барлық сарайларын жалмап қойды; оның берік камалдарын қиратып, Яһуда қызының арасында аза мен жоқтауды көбейтті. Ол Өзінің киелі шатырын бақтағы күркедей күшпен алып тастады; жиналыс орындарын қиратты; Жаратқан Ие Сионда салтанатты мейрамдар мен демалыс күндерін ұмыттырды, әрі қаһарының ашуында патшаны да, діни қызметкерді де жек көрді. Жаратқан Ие Өзінің құрбандық үстелін тәрк етті, киелі орнын жиреніш көрді, оның сарайларының қабырғаларын жау қолына берді; олар Жаратқан Иенің үйінде салтанатты мейрам күніндегідей шу көтерді. Жаратқан Ие Сион қызының дуалын қиратуды ұйғарды: өлшеу жібін тартты, қиратудан қолын кері қайтармады; сондықтан Ол қорған мен дуалды бірге жоқтатты; екеуі де бірдей жүдеп қалды. Жоқтаулар 2:1–8.

Жаратқан Иенің қаһары «оның ашу-ызасының ыза-кегі» ретінде бейнеленеді, әрі Оның қаһары Израилдің солтүстік патшалығының да, оңтүстік патшалығының да үстінде жүзеге асты. Міне, сондықтан Даниял кітабында «алғашқы» және «соңғы» ыза-кек атап көрсетіледі. Еремия Жаратқан Иенің Өзінің таңдаулы халқына қарсы қаһарын жүзеге асырған кезде «созып тартқан» бір «өлшеу жібін» атайды. Сол өлшеу жібі Патшалықтар туралы екінші кітапта да аталады.

Жаратқан Ие Өз құлдары — пайғамбарлар арқылы былай деді: «Яһуда патшасы Манасе осы жиіркенішті істерді істегендіктен, өзінен бұрын болған аморлықтардың істегендерінің бәрінен де артық зұлымдық жасағандықтан, әрі Яһуданы да өз пұттарымен күнәға батырғандықтан, сондықтан Израилдің Құдайы Жаратқан Ие былай дейді: міне, Мен Иерусалим мен Яһуданың басына сондай бір пәле түсіремін, оны естіген әркімнің екі құлағы шыңылдайтын болады. Сондай-ақ Мен Иерусалимнің үстіне Самарияның өлшеу жібін және Ахаб үйінің тіктеуішін тартамын; адам табақты сүртіп, сүрткен соң төңкеріп тастағандай, Мен де Иерусалимді солай сүртіп тастаймын. Өз мирасымның аман қалғандарын да тастап кетемін, оларды жауларының қолына тапсырамын; сонда олар барлық жауларына жем және олжа болады». Патшалықтар 4-жазба 21:10–14.

Құдайдың қаһарының «жібі» болып табылатын Мұсаның «жеті уақыты» әуелі солтүстік патшалықтың үстіне (Ахабтың үйінің үстіне), содан кейін Яһуданың үстіне тартылды. Леуіліктер жиырма алтыншы тарауынан туындайтын «жеті уақыт» ұғымының тағы бір киелі кітаптық атауы — «шашырау».

Сонда Мен де сендерге қаһармен қарсы жүремін; әрі Мен, дәл Өзім, сендерді күнәларың үшін жеті есе жазалаймын. Сонда сендер ұлдарыңның етін жейсіңдер, қыздарыңның да етін жейсіңдер. Мен сендердің биік орындарыңды қиратып, пұт бейнелеріңді шауып түсіремін; өлі денелеріңді пұттарыңның өлекселерінің үстіне тастаймын, әрі жаным сендерден жеркенетін болады. Қалаларыңды қаңыратып, киелі орындарыңды қираған күйге түсіремін; хош иісті құрбандықтарыңның жұпар иісін де иіскемеймін. Елді қаңыратып тастаймын; онда тұратын жауларың соған қайран қалады. Сендерді басқа халықтардың арасына шашыратып жіберемін, әрі сондарыңнан қылыш суырамын; сонда жерлерің қаңырап, қалаларың қирайды. Сонда сендер жауларыңның жерінде жүргенде, ел қаңырап жатқан бар уақытыңда өз сенбілік тыныштықтарын рақатпен өткізеді; дәл сол кезде ел тынығып, өз сенбілік тыныштықтарына ие болады. Қаңырап жатқан бар уақытыңда ол тынығады; өйткені сендер онда тұрған кезде, сендердің сенбілік күндерінде ол тынықпаған еді. Леуіліктер 26:28–35.

Бөтен халықтардың арасына бытырап-шашылу Даниял үшін Еһоякімнің тұтқынға алынуы кезінде, өзі Бабылға құл ретінде әкетілгенде, орындалды. Содан кейін, Даниял «жаулардың жерінде» жүрген уақытта, жер тынығып, «өзінің сенбілік тынығуларын» көрді. Екінші Шежіре бізге бұл мерзімнің Еремия айтқан жетпіс жыл болғанын хабарлайды; осыны Даниял тоғызыншы тарауда танып-білді.

Қылыштан аман қалғандарды ол Бабылға айдап әкетті; олар Парсы патшалығының билігі орнағанға дейін оған және оның ұлдарына құл болды. Бұл Жаратқан Иенің Еремияның аузы арқылы айтқан сөзін орындау үшін болды, жер өз сенбіліктерінен ләззат алғанға дейін; өйткені ол қаңырап бос жатқан бүкіл уақытында сенбілікті сақтап, жетпіс жылды толтырды. Ал Парсы патшасы Кирдің бірінші жылы, Жаратқан Иенің Еремияның аузы арқылы айтқан сөзі орындалсын деп, Жаратқан Ие Парсы патшасы Кирдің рухын қозғады; сондықтан ол бүкіл патшалығы бойынша жарлық жариялап, оны жазбаша түрде де бекітті де былай деді: «Парсы патшасы Кир былай дейді: Көктің Құдайы Жаратқан Ие жер жүзінің барлық патшалықтарын маған берді; әрі Ол маған Яһудадағы Иерусалимде Өзіне арнап бір үй салуды бұйырды. Оның бүкіл халқының арасынан араларыңда кім бар? Құдайы Жаратқан Ие онымен бірге болсын, және ол жоғары көтерілсін». 2 Шежірелер 36:20–23.

«Шашырау» деген термин «жеті уақыттың» нышаны болып табылады. Набуходоносорға қатысты, «жеті уақыт» бойы аң сияқты өмір сүру жөніндегі үкім, қабырғаға жазылған тылсым сөздермен — «mene, mene, tekeli upharsin» — бейнеленген Белшазардың үкімінің түрлік бейнесі болды. Белшазардың үкімі қабырғадағы жазумен бейнеленді; ол жиырма бес жүз жиырма санына тең келді, бұл Набуходоносордың аң сияқты өмір сүрген күндерінің санына да, сондай-ақ Леуіліктер кітабының жиырма алтыншы тарауындағы «жеті уақытпен» бейнеленген жылдардың санына да сәйкес еді.

Набуходоносорға шығарылған үкіммен типтік түрде бейнеленген Белшазардың үкімі “жеті уақыт” арқылы рәміздік түрде көрсетілді, әрі сол екі үкімнің екеуі де екінші періштенің хабарының рәмізі болып табылатын “Бабылдың құлауын” бейнеледі. Бабылдың алғашқы құлауы — Нимродтың мұнарасы құлатылған кезде болды.

Бүкіл жер жүзінде бір тіл, бір сөз болды. Олар шығыстан көшіп келе жатып, Шинар жерінен бір жазық тауып, сонда қоныстанды. Сонда олар бір-біріне: «Келіндер, кірпіш құйып, оны әбден күйдірейік»,—десті. Олар тас орнына кірпішті, ал лайды ерітінді орнына қолданды. Сосын олар: «Келіндер, өзімізге қала және төбесі көкке жететін мұнара тұрғызайық; әрі бүкіл жер бетіне тарап кетпес үшін, өзімізге ат жасайық»,—десті. Сонда Жаратқан Ие адам баласының салып жатқан қаласы мен мұнарасын көру үшін төмен түсті. Жаратқан Ие былай деді: «Міне, халық біртұтас, һәм бәрінің тілі бір; әрі олардың істей бастағаны осы; енді ойлағандарын істеуден олар үшін еш нәрсе тыйылмайды. Келіндер, төмен түсіп, олардың бір-бірінің сөзін түсінбейтіндей етіп, тілін шатастырайық». Осылайша Жаратқан Ие оларды сол жерден бүкіл жер бетіне шашыратып жіберді; сөйтіп олар қаланы салуды тоқтатты. Жаратылыс 11:1–8.

Нимродтың үкімі болған Бабылдың сотында Жаратқан Ие Нимродтың бүлікшілерін «бүкіл жердің жүзіне» бытыратып жіберді. Нимрод пен оның серіктері өз бүліктерінің өздерін бытыратып жіберуге себеп болатынын білді, өйткені олар мұнара мен қаланы салудағы ниеттерін: «өзімізге ат шығарайық, әйтпесе бүкіл жердің жүзіне бытырап кетерміз», — деп айтқан еді.

Пайғамбарлық мағынада «есім» — мінез-құлықтың нышаны. Нимрод пен оның сыбайластары қалыптастырған мінез-құлық олардың істері арқылы бейнеленеді, өйткені мінезді жемісінен танысыңдар. Нимродтың бүлігінің жемісі, демек оның мінезінің нышаны, мұнара мен қаланың салынуы болды. «Мұнара» — шіркеудің нышаны, ал «қала» — мемлекеттің нышаны. Нимрод бүлікшілерінің есімі, олардың мінезін білдіретін бұл атау, шіркеу мен мемлекеттің қосылуы болды; бұл сондай-ақ нышандық түрде аңның мүсіні ретінде де бейнеленеді.

Бабылдың құлауын айқындайтын үзіндіде “кәне” деген тіркес үш рет қайталанады. Үшіншісі — Құдай олардың тілін шатастырып, оларды жан-жаққа таратып жіберу туралы үкімін жүзеге асырған сәт. Алғашқы “кәне” — олардың қаласы мен мұнарасын тұрғызған екінші “кәнеге” дайындық болды. Олар “кәне” деген екінші айтылымның тарихы барысында өз істерін аяқтаған кезде, Құдай олардың бүлігін көзбен көру үшін төмен түсті. Үшінші “кәне” — үкім болды, ал екінші “кәне” — көзге көрінетін сынақ болды. Алғашқы “кәне” олардың алғашқы сәтсіздігін білдіреді, әрі пайғамбарлық тұрғыдан “кәне” дегеннің үш рет айтылуы мәңгілік Ізгі хабардың үш сатылы сынақ үдерісін айқындайды. Нимродтың бүлігі мен құлауы туралы куәлікте бұдан да көп мәлімет бар, бірақ біз тек Бабыл (Бабел) алғаш рет құлаған кезде “таралу” арқылы бейнеленген “жеті уақыт” нышаны айқындалатынын ғана атап өтудеміз. Нимродқа шығарылған үкім таралу арқылы, Набуходоносорға шығарылғаны “жеті уақыт” арқылы, ал Белшазарға шығарылғаны “екі мың бес жүз жиырма” арқылы бейнеленді.

Альфа мен Омеганың қолтаңбасы төртінші және бесінші тараулар арқылы бейнеленген пайғамбарлық желінің екінші періштенің хабары мен Түн ортасындағы Айқайдың соңғы жаңбыры екендігін айқындайды. Бұл желі Набуходоносор арқылы бейнеленген Бабылдың құлауынан басталады; бұл 1798 жылды көрсетеді, дәл сол кезде рухани Бабыл (папалық) алғаш рет құлады. Содан кейін желінің соңында Белшазардың Бабылы құлайды, бұл жексенбілік заң дағдарысынан басталатын рухани Бабылдың (тағы да папалықтың) біртіндеп құлауының басталуын белгілейді. Желінің басында Бабылдың құлауына қатысты екі куәгер бар және соңында да екі куәгер бар. Пайғамбарлық қисын Даниял кітабының төртінші және бесінші тарауларымен бейнеленген желіде Бабылдың құлауы тақырыбының төрт куәгер арқылы расталғанын көре отырып, ұлы Бастау мен Аяқталудың қолтаңбасын таниды.

Небухаднецар мен Белшацардың бейне мен қарсыбейне ретіндегі өзара байланысында, оны ақырғы күндермен сәйкестендіргенде, қозыға ұқсас күйіндегі жердегі аңның Небухаднецар арқылы бейнеленетінін, ал оның айдаһарша сөйлейтін шағында Белшацарды көретінімізді байқаймыз. Пайғамбарлықтағы осы өзара байланыста Америка Құрама Штаттарының Конституциясы бастап жүретін республикалық мүйіздің Небухаднецар арқылы бейнеленетінін, ал Конституцияның төңкерілуінің Белшацар арқылы бейнеленетінін көреміз. Сондай-ақ Небухаднецарды дана қыз, ал Белшацарды ақылсыз қыз ретінде де көреміз.

Келесі мақалада Даниял кітабының төртінші және бесінші тарауларын қарастыруымызды жалғастырамыз.

«Белшазарға Құдайдың еркін біліп, оны орындауға көптеген мүмкіндіктер берілген еді. Ол өз атасы Набуходоносордың адамдар қоғамынан қуылғанын көрген еді. Ол тәкаппар патша мақтан тұтқан ақыл-парасаттың оны берген Біреу тарапынан тартып алынғанын көрген еді. Ол патшаның өз патшалығынан қуылып, тұз тағысының серігі етілгенін көрген еді. Бірақ Белшазардың сауық-сайранға және өзін-өзі дәріптеуге деген сүйіспеншілігі оның ешқашан ұмытпауы тиіс болған сабақтарды өшіріп жіберді; сөйтіп ол Набуходоносорға айрықша үкімдер түсірген күнәларға ұқсас күнәлар жасады. Ол өзіне рақыммен берілген мүмкіндіктерді босқа өткізіп, шындықпен танысу үшін қолы жететін мүмкіндіктерді пайдалануды елемеді. “Құтқарылуым үшін не істеуім керек?” деген сұрақты ұлы, бірақ ақылсыз патша немқұрайдылықпен айналып өтті.»

«Бүгінгі күнгі ойсыз да алаңғасар жастықтың қаупі — осы. Құдайдың қолы Белшазарды оятқандай, күнәкарды да оятады, бірақ көпшілігі үшін тәубеге келуге тым кеш болады.»

«Бабыл патшасының байлығы мен даңқы бар еді, әрі ол өзімшіл тәкаппарлықпен көк пен жердің Құдайына қарсы өзін көтерді. Ол ешкім: “Сен мұны неге істеп отырсың?” — деп айтуға батылы бармас деп ойлап, өз қарымына сенді. Бірақ әлгі тылсым қол сарайының қабырғасына әріптерді жазып жатқанда, Белшатсардың үрейі ұшып, тілі байланып қалды. Бір сәттің ішінде ол күш-қуатынан мүлде айырылып, баладай болып төмендетілді. Ол өзін Белшатсардан да ұлы Біреудің еркінде тұрғанын ұқты. Ол қасиетті нәрселерді келеке етіп жүрген еді. Енді оның ар-ожданы оянды. Ол Құдайдың еркін

біліп, оны орындау артықшылығына ие болғанын ұқты. Атасының тарихы қабырғадағы жазу сияқты оның көз алдына айқын елестеді.» Bible Echo, April 25, 1898.